

Elementy integracji sensorycznej w terapii logopedycznej:

Czym jest integracja sensoryczna?

Dzieciństwo charakteryzuje się silną potrzebą eksploracji, czyli poznawania świata i porządkowania wiedzy o nim. W tym odkrywaniu, kluczową rolę pełnią dziecięce zmysły. Te podstawowe: **wzrok**, **sluch**, **węch** i **dotyk**, ale także **układ przedsionkowy** (zwany zmysłem równowagi, dzięki któremu odbieramy informacje o ruchu) oraz **zmysł proprioceptywny** (który odnosi się do czucia własnego ciała – czucia głębokiego).

Proces wzajemnego oddziaływania na siebie poszczególnych zmysłów określa się mianem: **integracji sensorycznej**.

Zdarza się, że interpretacja zdarzeń sensorycznych nie przebiega prawidłowo. Wtedy u dziecka problemy najczęściej manifestują się :

- wzmożoną lub obniżoną wrażliwością na bodźce
- niewłaściwym poziomem uwagi
- obniżonym poziomem koordynacji ruchowej
- opóźnionym rozwojem mowy, zaburzeniami artykulacji
- nieprawidłowym poziomem aktywności ruchowej
- trudnościami w zachowaniu

Badania naukowe potwierdzają, iż prawidłowy rozwój mowy zawsze poprzedzony jest kształtowaniem się umiejętności ogólnorozwojowych, dlatego też w czasie trwania zajęć logopedycznych można wykorzystywać elementy integracji sensorycznej.

Pamiętajmy jednak, że właściwa terapia integracji sensorycznej powinna być prowadzona przez wykwalifikowanego terapeutę, w odpowiednio dostosowanych do dziecka warunkach. Logopeda, posiadający przynajmniej podstawową wiedzę na temat zaburzeń integracji sensorycznej może jedynie zmodyfikować poszczególne ćwiczenia, wplatając je w elementy terapii logopedycznej.

Elementy integracji sensorycznej wykorzystywane w umiejętny sposób podczas terapii logopedycznej:

- **usprawniają koordynację wzrokowo-ruchową**
- **regulują napięcie mięśniowe aparatu artykulacyjnego**
- **kształtują poczucie własnego ciała oraz orientacji**

- przestrzennej
- dają możliwość stymulacji wielozmysłowej

Świadomość sensoryczna jamy ustnej jako baza prawidłowej artykulacji:

Wnętrze jamy ustnej jest źródłem odbioru różnorodnych bodźców pochodzących z receptorów dotykowych i smakowych. Spotykają się tutaj trzy istotne zmysły: dotykowy, proprioceptywny oraz smaku. Prawidłowy odbiór i przetwarzanie informacji płynących z dwóch pierwszych ma istotny wpływ na kształtowanie się komunikacji werbalnej, a zwłaszcza artykulacji.

W odniesieniu do artykulacji, jeśli bodźce dotykowe są niewłaściwie reprezentowane przez układ nerwowy, dzieci nie mają możliwości prawidłowego wyczucia przestrzeni w jamie ustnej oraz dokładnego położenia narządów artykulacyjnych. Człowiek zaczyna uczyć się mowy naśladowując wzorce artykulacyjne. Możliwe jest to dzięki wszystkim doświadczeniom czuciowym nabytym na wcześniejszych etapach rozwojowych.

Trudności w obrębie pracy artykulatorów mogą dotyczyć 3 podstawowych funkcji:

- percepcji przestrzeni jamy ustnej oraz ułożenia i ruchów części aparatu artykulacyjnego względem siebie (dzieci sepleniące)
- różnicowania dotykowego – dzieci mające trudności z głoskami opozycyjnymi pod względem stopnia zbliżenia narządów mowy, funkcjami wydechowymi (chuchanie/dmuchanie)
- praktyki oralnej – przy trudności z planowaniem

wypowiedzi na poziomie wyrazów (kolejności głosek, elizje i redukcje grup spółgłoskowych, zaburzenia struktury sylabowej słów) oraz dłuższych wypowiedzi.

Najczęściej spotykanymi dysfunkcjami integracji sensorycznej są: nadwrażliwość dotykowa związana z wygórowaną reakcją na bodźce, nadwrażliwość oralna dotycząca okolic buzi, dyspraksja polegająca na trudnościach z zaplanowaniem i wykonaniem czynności ruchowych czy niepewność grawitacyjna, której cechą charakterystyczną jest lęk przed zmianą pozycji ciała.